

REFORMA ADMINISTRATIV TERITORIALĂ A ROMÂNIEI DIN ANUL 1952, PREFAȚA UNUI NOU DICTAT

THE ADMINISTRATIVE TERRITORIAL REFORM OF ROMANIA FROM THE YEAR 1952: FORWARD TO A NEW DICTATE

Mr.lect.univ.dr. Andi Mihai BĂNCILĂ*

Instalarea regimului comunist în România a necesitat un lung șir de compromisuri din partea autorităților instalate de sovietici la conducerea țării. Acestea s-au transpus în efectuarea unei multitudini de abuzuri de ordin fizic sau moral asupra locuitorilor, precum și prin legitimizarea acestor practici. Directivele venite de la Moscova impuneau liderilor comuniști de la București înlocuirea tuturor oponentilor regimului, care încă mai dețineau funcții de răspundere în stat, chiar și din cele mai neînsemnate structuri și rezolvarea pe cale amiabilă a problemei naționalităților conlocuitoare. Singura soluție viabilă pentru realizarea într-un timp record a acestor solicitări a fost efectuarea unei noi reforme administrativ-teritoriale și, implicit, a Constituției țării.

The instauration of the communist regime in Romania required a long line of compromises on behalf of the Soviet authorities that had taken the power. These were transposed into a series of physical and moral abuses onto the inhabitants as well as into the legitimization of such practice. The orders from Moscow imposed that communist leaders in Bucharest should replace all their opponents that still held positions of responsibility in the state, even at the lowest levels, and that they should solve the issue of cohabitating nationalities in a friendly manner. The only feasible solution for accomplishing these requirements in dul time was to complete a new administrative, territorial, and implicitly constitutional reform.

Cuvinte-cheie: comunism; reformă administrativ-teritorială; minorități naționale; regiune; raion.

Keywords: communism; administrative and territorial reform; national minorities; region; district.

Instalarea în teritoriu a unei administrații care să corespundă din punct de vedere ideologic cu necesitățile regimului comunist aflat la guvernarea României, a devenit o prioritate de nivel zero pentru liderii de la București. Mai mult decât atât, seria reformelor administrative începute în anul 1950 trebuia continuată în vederea transformării țării într-o entitate teritorială care să corespundă „nevoilor clasei muncitoare”. Reforma inițiată în anul 1952 a reprezentat și o necesitate a politicii externe ce urmărea satisfacerea doleanțelor sovietice cu privire la clarificarea problemei minorităților naționale. URSS rezolvase într-o manieră caracteristică această problemă în majoritatea statelor din Europa de Est ordonând

ample mișcări de populație în special în teritoriile anexate în vara anului 1940, cât și în fostele regiuni populate cu etnici germani care fuseseră integrate Poloniei și Cehoslovaciei. Problema minorității maghiare din Transilvania rămăsese o problemă deschisă, Stalin condiționând astfel autoritățile ambelor state în vederea obținerii unui sprijin total și necondiționat. În cadrul Tratatului de pace de la Paris, din 10 februarie 1947, sovieticii susținuseră revenirea Transilvaniei de Nord-Vest la România, însă condiționaseră acest gest de acordarea unei largi autonomii pentru minoritatea maghiară. Acest lucru fusese recomandat a fi făcut prin modificarea Constituției românești însoțită de o reformă administrativ-teritorială de inspirație sovietică. Gheorghe Gheorghiu-Dej reușise în anul 1950 să înșele vigilența sovieticilor ratificând o constituție din care lipseau prevederi cu privire la regiunea autonomă promisă de ruși comunității maghiare. În

*Academia Tehnică Militară

e-mail: bancila_mihail@yahoo.com

aceste condiții, Stalin a trimis, la București, o serie de consilieri care să supravegheze îndeaproape noul proces de reformare al țării.

Reformarea țării și transformarea ei în entitate teritorială care să corespundă „nevoilor clasei muncitoare” continuă și după anul 1950. Procesul ștergerii identității culturale a regiunilor istorice ale României este sinonim cu noua etapă de reformă administrativ-teritorială inițiată pe parcursul anului 1952. Membrii din conducerea Partidului Comunist au insistat, în mod expres, ca noilor regiuni să li se atribuie denumirea orașelor capitală. Singurele două excepții au fost regiunea Hunedoara a cărei capitală era orașul Deva și regiunea cu statut special Regiunea Autonomă Maghiară, creată la ordinul lui Stalin în vederea satisfacerii orgoliilor minorității maghiare.

Pentru realizarea acestui deziderat s-a ajuns la concluzia că este necesară o nouă modificare a Constituției. La solicitarea consilierilor sovietici, acest lucru este realizat într-un regim de extremă urgență și, la 27 septembrie 1952, Marea Adunare Națională aprobă cu unanimitate de voturi, cel mai controversat act fundamental din istoria statului român. Încă din partea introductivă a noii constituții se menționa sprijinul necondiționat pe care URSS îl acorda țării noastre în vederea realizării unei mai bune organizări a societății: „Alianța cu marea Uniune Sovietică, sprijinul și ajutorul său dezinteresat și frățesc asigură independența, suveranitatea de stat, dezvoltarea și înflorirea Republicii Populare Române”¹.

În articolul 31 al Constituției era reiterat faptul că organele de conducere la nivelul comunităților locale erau Sfaturile Populare: „Organele puterii de stat în regiuni, raioane, orașe și comune sunt Sfaturile Populare ale oamenilor muncii de la orașe și sate”². Acest lucru a devenit un imperativ în vederea consolidării puterii partidului în teritoriu, creând cadrul juridic necesar operării unor modificări importante asupra aparatului administrativ.

Etapa de reformă administrativ-teritorială inițiată în anul 1952 pleca, în general, de la același set de principii ca și cea desfășurată pe parcursul anului 1950: „Raionarea trebuie să corespundă noii structuri sociale a țării noastre, noii politici economice a regimului de democrație populară, să corespundă marilor sarcini de consolidare regimului nostru de democrație populară, de dezvoltare a industriei socialiste, de transformare socialistă a

agriculturii, de neîntreruptă dezvoltare a nivelului de trai al oamenilor muncii”³.

Într-o intervenție ulterioară a fost readusă în atenție și noțiunea de regiune căreia i s-au stabilit elementele constitutive fundamentale conform viziunii regimului comunist: „Regiunea este unitatea administrativ-economică delimitată teritorial pe care se sprijină direct organele centrale de stat în îndeplinirea politicii partidului și a guvernului”⁴. În urma unei atente analize efectuate de către membrii comisiilor de specialitate însărcinate cu implementarea reformei în teritoriu s-a constatat că anumite regiuni nu înregistraseră parametrii de performanță stabiliți inițial. În urma acestor constatări și la insistențele consilierilor sovietici s-a luat în considerare necesitatea reorganizării prin absorbție a unora dintre aceste regiuni.

În cadrul ședinței Biroului Politic al Comitetului Central al PMR, din 12 iunie 1952, Gheorghe Gheorghiu-Dej sesiza probleme în organizarea muncii Sfaturilor Populare de la nivelul comunelor. În componența acestor structuri activau membrii de partid care prin votul „liber exprimat de oamenii muncii” din acele circumscriptii puteau fi aleși pentru un mandat de doi ani⁵. Funcționarea acestor structuri era vitală pentru liderii de la centru, care prin intermediul ei își proiectaseră subordonarea activităților economice și culturale din teritoriu. Ca urmare a importanței ce li se conferea, atribuțiile acestora fuseseră notate în articolul 56 al Constituției: „Organele executive și de dispoziție ale Sfaturilor Populare regionale, raionale, orașenești și comunale sunt Comitetele Executive alese de deputații Sfaturilor Populare și sunt alcătuite din Președinte, Vice-președinți, Secretar și membri”⁶. Drept urmare, liderul partidului comunist, Gheorghiu-Dej, avea toate motivele de îngrijorare cu privire la încadrarea cu personal pregătit și fidel față de regim.

Sfaturile populare create în urmă cu doar doi ani avuseseră serioase dificultăți în funcționare. Gheorghe Gheorghiu Dej identifica ca principală cauză a nefuncționalității acestora abordarea greșită a problemelor apărute în cadrul acelor comunități. O mare parte a cadrelor de conducere manifestaseră o atitudine fătis ostilă schimbării, lucru care demonstra, în concepția liderului comunist, faptul că urmăreau protejarea unor interese particulare. Această categorie fusese identificată drept „elemente mici burgheze, anarhice”. În vederea remedierii acestei situații, Gheorghe Gheorghiu-Dej propunea Biroului

Politic formarea a aproximativ 10.000 de noi cadre de conducere provenite din rândul muncitorimii și trimiterea lor în teritoriu pentru a îi înlocui pe cei cu rețineri în aplicarea planurilor partidului. Această sarcină ingrată a fost încredințată lui Alexandru Moghioroș⁷. Tot lui i-a fost încredințată și misiunea de a conduce lucrările nou înființatei comisii de partid și de stat care urma să aplice principiile reorganizării teritoriale a RPR⁸.

Exceptând problema menționată mai sus, Gheorghiu-Dej fusese informat că foarte mulți dintre reprezentanții partidului din teritoriu nu erau în măsură să îndeplinească în bune condiții sarcinile ce le fuseseră atribuite ca urmare a unei slabe pregătiri economice. Existau sesizări că activitatea acestora se reducea la organizarea de ședințe lipsite de importanță cu un rol redus atât pentru bunul mers al instituțiilor unde își desfășurau activitatea, cât și pentru viața socială a acelor comunități: „Tovarășii spun papagalicește directivele și arată lipsurile și la urma urmei din referatele de pe teren reiese că rezumă pregătirile în jurul frecvenței la adunare și cotizării. Acestea sunt cele două probleme centrale. Numai în foarte puține locuri este discutat în cursul pregătirilor alegerilor, în organizațiile de bază, cum stăm cu educația, cu frecvența la cercurile de studiu, cu producția, cum conducem Sfatul, cum lucrăm noi, care este atribuția noastră”⁹.

Membrii Comitetului Central luaseră în considerare cel puțin două variante ale modului în care ar fi urmat să se desfășoare reforma administrativă. O primă variantă urmărea reducerea numărului de regiuni de la 28, cât fuseseră stabilite în anul 1950 la 20, care ar fi cuprins pe teritoriul lor 180 de raioane. Cea de-a doua variantă prevedea formarea a doar 18 regiuni cu 183 de raioane, printre acestea urmând să se regăsească și regiunea destinată comunității maghiare¹⁰.

Conform ambelor variante regiunile identificate cu probleme atât de natură economică, cât și ca urmare a faptului că nu erau în măsură să asigure propriilor cetățeni în volum complet necesitățile de natură administrativă erau propuse spre desființare. Teritoriul acestora urma să fie încorporat în cadrul unor regiuni vecine mai puternice din punct de vedere economic. În prima variantă propusă se solicita desființarea următoarelor regiuni: Botoșani, Buzău, Ialomița, Putna, Vâlcea, Gorj, Severin și Teleorman. Motivele care stăteau

la baza acestui raționament erau diverse, plecând de la lipsa de populație și de teren arabil a unora dintre ele și mergând până la incapacitatea de a susține progresul economic a unora dintre centrele regionale. Din cauza populației reduse, cinci dintre capitalele de județ având sub 25.000 de locuitori (Caransebeș, Târgu Jiu, Râmnicu Vâlcea, Roșiorii de Vede și Călărași) erau incapabile să susțină o dezvoltare economică și industrială pe termen lung. Mai mult decât atât, infrastructura existentă în aceste localități nu permitea găzduirea sediilor instituțiilor regionale, a organizațiilor de partid sau a celor cu caracter social. Cheltuielile întreținerii în aceste localități a structurilor menționate sau construirea de sedii care să asigure necesitățile presupuneau cheltuieli cu mult peste nivelul fondurilor disponibile pentru acest capitol¹¹.

Legea privind reorganizarea administrativ teritorială din 1952 aducea și unele modificări cu privire la resubordonarea unora dintre centrele urbane. Se propunea ca toate orașelor cu subordonare republicană, mai puțin Bucureștiul, să revină în coordonarea regiunilor de care aparțin, iar majoritatea orașelor cu subordonare regională să treacă în coordonarea raioanelor. De la această regulă făceau excepție orașele Brăila, Reșița, Turnu Severin și Mediaș care rămâneau mai departe în subordonarea regiunilor de care aparțineau. În conformitate cu punctul de vedere exprimat de către membrii comisiei de reorganizare administrativă a țării, această modificare survenea în urma aplicării eronate a planului de către comisia anterior împuternicită cu această sarcină. Aceștia scăpaseră din atenție legătura directă existentă între centrele industriale și marile regiuni agricole¹².

Ca urmare a solicitărilor venite din teritoriu, limitele unor raioane fuseseră modificate pentru a poziționa mult mai avantajos numeroase comune care gravitau din punct de vedere economic în jurul unor alte centre urbane diferite de cele la care fuseseră arondate inițial. Astfel, un număr de 35 de comune au fost transferate de la alte raioane și s-a considerat necesar să fie înființate alte 23 de comune. În urma acestui proces au fost desființate doar patru comune deja formate.

Această primă variantă de reformare a țării propunea împărțirea teritoriului RPR în 20 de regiuni, 180 de raioane, un oraș cu subordonare republicană, 23 de orașe cu subordonare regională, 126 cu subordonare raională și 4.073 de comune¹³.

Cea de-a doua variantă propusă prevedea împărțirea țării în doar 18 regiuni, una dintre ele urmând să aibă un statut distinct conferit de prevederile privind administrarea bilingvă a

din România. În acest sens, reprezentanții împuterniciți de Comitetul Central al PMR au propus spre adoptare Marii Adunări Naționale, decretul cu numărul 331 din 19 septembrie 1952,

Nr. crt.	Denumire regiune	Capitală regiune
1.	Regiunea Arad	Arad
2.	Regiunea Bacău	Bacău
3.	Regiunea Baia Mare	Baia Mare
4.	Regiunea Bârlad	Bârlad
5.	Regiunea Bistrița	Bistrița
6.	Regiunea București	București
7.	Regiunea Câmpulung	Câmpulung Moldovenesc
8.	Regiunea Cluj	Cluj
9.	Regiunea Constanța	Constanța
10.	Regiunea Craiova	Craiova
11.	Regiunea Galați	Galați
12.	Regiunea Hunedoara	Deva
13.	Regiunea Iași	Iași
14.	Regiunea Oradea	Oradea
15.	Regiunea Ploiești	Ploiești
16.	Regiunea Pitești	Pitești
17.	Regiunea Sibiu	Sibiu
18.	Regiunea Stalin	Stalin
19.	Regiunea Târgu Mureș	Târgu Mureș
20.	Regiunea Timișoara	Timișoara

Fig. 1 Tabel cu regiunile propuse conform primei variante
Sursa: ANIC, Fond CC al PCR, Cancelarie, Dosar 49/1952, f. 71

acesteia, maghiara fiind recunoscută drept limbă cu statut special în cadrul acestui teritoriu. Erau prevăzute modificări importante de teritoriu între regiuni, zece dintre acestea urmând să dispară.

Conform solicitărilor venite de la Moscova, autoritățile române trebuiau să continue procesul de reformare administrativ-teritorială a țării, început în anul 1950, printr-o comasare a regiunilor înființate în acel moment. Recomandările prevedeau ca și criteriu principal de selecție performanța economică înregistrată de acestea. Ca și etapă preliminară se dorea efectuarea unei evaluări a capacităților economice de care dispuneau regiunile deja funcționale, precum și a posibilităților de dezvoltare ulterioară pe care le aveau acestea. O altă solicitare a fost întocmirea unui studiu cu privire la crearea unei regiuni autonome pentru minoritatea maghiară

care aducea modificări importante articolelor 9 și 10 ale Legii 5/1950. Această modificare crează cadrul legal necesar înființării Regiunii Autonome Maghiare și practic anulează principiul statului național unitar¹⁴.

În partea de sud a țării se propuneau următoarele modificări administrativ-teritoriale: teritoriul regiunii Buzău să fie absorbit de regiunea Prahova, care urma să preia denumirea centrului regional Ploiești. Regiunea Ialomița era propusă să fie împărțită între regiunile învecinate. Raioanele Călărași, Slobozia și Lehliu treceau la regiunea București în timp ce raionul Fetești era relocat la regiunea Constanța. Regiunea Vâlcea era absorbită de regiunea Argeș, redenumită Pitești, mai puțin raionul Bălcești și nordul raionului Lădești, care erau atribuite regiunii Dolj, care se transforma în

regiunea Craiova. Dispărea și regiunea Teleorman al cărei teritoriu era preluat în întregime de regiunea București¹⁵.

În urma desființării regiunii Severin al cărei teritoriu era preluat de către regiunea Timișoara, care ceda regiunii Arad raionul Sânicolaul Mare, Banatul rămânea cu doar o regiune.

În zona Transilvaniei, Crișanei și Maramureșului apăreau o sumedenie de modificări a granițelor dintre regiunile formate în 1950. Regiunea Baia Mare primea raionul Vișeu de la regiunea Rodna care fusese propusă spre desființare. O parte importantă a teritoriului fostei regiuni Rodna era preluată de regiunea Cluj, care primea raioanele Beclean, Bistrița și Năsăud. Clujul mai primea de la fosta regiune Mureș raioanele Luduș și parte vestică a raionului Reghin, precum și orașul Târgul Mureș. Regiunii Hunedoara i se adăuga raionul

era sacrificată o importantă regiune a Transilvaniei, care nu se încadra în profilul regiunilor propuse pentru desființare Sibiul. Teritoriul acestei regiuni, mai puțin raionul Sebeș, era astfel integrat în regiunea Stalin.

Cea mai controversată creație a reformei administrative din anul 1952 a fost înființarea Regiunii Autonome Maghiare, care s-a constituit pe teritoriul fostei regiuni Mureș de care fuseseră detașate raioanele menționate la regiunea Cluj, precum și prin preluarea raioanelor de la regiunea Stalin.

În Moldova, regiunea Galați transferase câteva comune către regiunea Constanța, însă primise în compensație raionul Măicănești de la fosta regiune Putna. Regiunea Bârlad, mai puțin raioanele Huși și Vaslui care fuseseră transferate către regiunea Iași, preia aproape în întregime teritoriul fostei regiuni Putna. Regiunea Iași creștea ca teritoriu

Fig. 2 Regiunile României după implementarea proiectului propus de consilierii sovietici în anul 1952

Sebeș care aparținuse fostei regiuni Sibiu. Inclusiv regiunea Stalin fusese serios afectată de pierderea raioanelor locuite preponderent de maghiari (Ciuc, Târgu Secuiesc, Sfântul Gheorghe și Odorhei) care fuseseră transferate nou înființatei regiuni Autonome Maghiare. Pentru a suplini teritoriul cedat

prin înglobarea raioanelor mai sus menționate de la regiunea Bârlad și preia și raionul Roman de la regiunea Bacău. Regiunea Suceava reprezenta o altă regiune favorizată de noua reformă administrativă, teritoriul său crescând sințitor prin adăugarea regiunilor Câmpulung și Botoșani¹⁶.

Modificările granițelor dintre regiuni au scos la iveală foarte multe dintre disputele pentru putere de la vârful ierarhiei Partidului Comunist. Cele două importante facțiuni, grupul lui Dej și cel al Anei Pauker, au căutat să-și consolideze puterea în teritoriu întărind sau slăbind regiunile unde aveau instalați oamenii de încredere. Disputa dintre cele două grupuri finalizată cu victoria lui Gheorghiu Dej a dus ulterior la consolidarea fără precedent a puterii în mâinile unei singure persoane, lucru care l-a determinat pe Fischer Galați să-l denumească

Galați) care să permită un acces facil locuitorilor raionului Tulcea la centrul regional de la Galați. Acest lucru venea în contradicție cu principiile enunțate în 1950, când fuseseră invocate bunele comunicații existente în special pe cale fluvială, care trebuia să asigure în volum complet necesitățile populației. Doi ani mai târziu, Pârvulescu ajunsese la concluzia că din cauza fluctuațiilor de debit ale fluviului acest lucru este foarte greu de realizat. Intervenția acestuia este considerată nerealistă și bazată pe un volum redus de date.

Nr. crt.	Denumire regiune	Capitală regiune
1.	Regiunea Arad	Arad
2.	Regiunea Bacău	Bacău
3.	Regiunea Baia Mare	Baia Mare
4.	Regiunea Bârlad	Bârlad
5.	Regiunea București	București
6.	Regiunea Cluj	Cluj
7.	Regiunea Constanța	Constanța
8.	Regiunea Craiova	Craiova
9.	Regiunea Galați	Galați
10.	Regiunea Hunedoara	Deva
11.	Regiunea Iași	Iași
12.	Regiunea Oradea	Oradea
13.	Regiunea Ploiești	Ploiești
14.	Regiunea Pitești	Pitești
15.	Regiunea Suceava	Suceava
16.	Regiunea Stalin	Stalin
17.	Regiunea Timișoara	Timișoara
18.	Regiunea Autonomă Maghiară	Târgu Mureș

Fig. 3 Tabel cu regiunile propuse conform celei de-a doua variante
Sursa: ANIC, Fond CC al PCR, Cancelarie, Dosar 49/1952, f. 85-86

pe acesta „Stalin român”¹⁷⁷. Acest fapt a determinat noi runde de negocieri între diverși membri cu greutate din rândurile cadrelor de conducere ale partidului. Unul dintre cele mai disputate transferuri de teritoriu a fost cel care privea regiunile Galați și Constanța. Constantin Pârvulescu, unul dintre membrii fondatori ai PCR, a susținut re poziționarea raionului Tulcea în cadrul regiunii Constanța. El a argumentat că acest lucru reprezintă o necesitate în special din cauza lipsei infrastructurii necesare (un pod peste Dunăre, amplasat în dreptul localității

Miron Constantinescu contrargumentează menționând că cele două orașe dobrogene au foarte slabe conexiuni economice și inclusiv la capitolul comunicații stau foarte slab. El aduce în discuție câteva aspecte economice importante care trebuiau să justifice punctul său de vedere. Pescuitul, una dintre activitățile economice cu un impact deosebit în economia raionului Tulcea și a populației din Delta Dunării, depindea într-o măsură suficient de mare de capacitățile de prelucrare ale unor unități economice din regiunea Galați. Alte sectoare

cu un grad crescut de interdependență erau cel al transporturilor navale și cel al construcției de nave. Argumentul hotărâtor invocat de către Miron Constantinescu în susținerea punctului său de vedere era imposibilitatea asigurării necesarului de hrană și alte materiale de strictă necesitate pentru populația Deltei direct din Constanța. Mai mult decât atât, conform principiilor de dezvoltare a unor noi capacități de producție care să funcționeze cu materii prime procurate din Deltă, păstrarea raionului Tulcea în cadrul regiunii Galați era strict necesară. Cel puțin pentru moment, factorul principal de decizie Gheorghiu-Dej se raliează punctului de vedere susținut de către Miron Constantinescu, agreând varianta primatului economic în fața celui economic¹⁸.

Concluzii

Publicarea în nr. 1 din 27 septembrie 1952 al Buletinului Oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române a noii Constituții a României consfințează pentru moment faptul că Uniunea Sovietică dispunea de capacitatea de a coordona direct politica internă a tuturor statelor aflate în sfera sa de influență. Autoritățile de la București au desfășurat în anii care au urmat o serie susținută de activități în scopul rectificării acelor norme de conduită impuse de către ocupații sovietici, care a cuprins alte trei acțiuni de reformare administrativ-teritorială a țării. Acest periplu s-a finalizat în anul 1968 cu revenirea la formula administrativă consacrată a țării cea care prevedea organizarea României pe județe.

Lucrarea a beneficiat de suport financiar prin proiectul cu titlul „Studii doctorale și postdoctorale Orizont 2020: promovarea interesului național prin excelență, competitivitate și responsabilitate în cercetarea științifică fundamentală și aplicată românească”, număr de identificare contract POSDRU/159/1.5/S/140106. Programul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. **Investește în Oameni!**

NOTE:

1 Eleodor Focșăneanu, *Istoria constituțională a României 1859-1991*, Editura Humanitas, București, 1992, p. 113.

2 <http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/constitutie/constitutia-republicii-populare-romane-1952.php>, accesat la 14.01.2015, ora 20.30.

3 *Ibidem*, *Dosar 49/1952*, Referat cu privire la modificările propuse în raionarea administrativă a Republicii Populare România, f. 84.

4 *Ibidem*.

5 Țincă Ovidiu, *Constituții și alte texte de drept public*, Editura Imprimerie de Vest, Oradea, 1997, p. 77.

6 <http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/constitutie/constitutia-republicii-populare-romane-1952.php>, accesat la 14.01.2015, ora 20.40.

7 Numele său adevărat era Mogyorós Sándor și activa în rândurile PCR din anul 1929. După ce a servit în cadrul Cominternului el este trimis în România, unde între 1936 și 1944 este închis pentru acțiuni de propagandă comunistă. După venirea la putere a PCR-ului el a îndeplinit funcții importante în cadrul statului roman, poziții din care a putut să sprijine comunitatea etnică din rândurile cărora provenea. Primește ca sarcină organizarea în iunie 1946 a alegerilor din județele cu o importantă comunitate maghiară. Ulterior a făcut parte din CC al PMR unde va participa la adoptarea unei serii de decizii foarte controversate. Legea care l-a lăsat în amintirea posterității ca pe un om lipsit de scrupule este edictul de arestare a chiaburilor din România.

8 ANIC, Fond CC al PCR, Cancelarie, *Dosar 49/1952*, Stenograma Biroului Politic al CC al PMR din ziua de 12 iunie 1952, f. 3

9 *Ibidem*, *Dosar 26/1951*, Stenograma ședinței din 4 iunie 1951 ținută de către delegații Comitetului Central care răspund pentru alegerea organizațiilor conducătoare de partid pe regiuni, f. 15.

10 *Ibidem*, Stenograma Biroului Politic al CC al PMR din ziua de 12 iunie 1952, f. 70.

11 *Ibidem*, f. 68.

12 *Ibidem*, f. 69.

13 *Ibidem*, f. 70.

14 Eleodor Focșăneanu, *op. cit.*, p. 114.

15 *Ibidem*, f. 68.

16 *Ibidem*, f. 86.

17 Stephen Fischer-Galați, *România în secolul al XX-lea*, Editura Institutului European, Iași, 1998, p. 149.

18 ANIC, Fond CC al PCR, Cancelarie, *Dosar 49/1952*, f. 6-7.

BIBLIOGRAFIE

Fischer-Galați Stephen, *România în secolul al XX-lea*, Editura Institutului European, Iași, 1998.

Focșăneanu Eleodor, *Istoria constituțională a României 1859-1991*, Editura Humanitas, București, 1992.

Țincă Ovidiu, *Constituții și alte texte de drept public*, Editura Imprimerie de Vest, Oradea, 1997.

ANIC, Fond CC al PCR, Cancelarie, *Dosar 49/1952*, Stenograma Biroului Politic al CC al PMR din ziua de 12 iunie 1952.

ANIC, Fond CC al PCR, Cancelarie, *Dosar 26/1951*, Stenograma ședinței din 4 iunie 1951 ținută de către delegații Comitetului Central care răspund pentru alegerea organizațiilor conducătoare de partid pe regiuni.

<http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/constitutie/constitutia-republicii-populare-romane-1952.php>